

Pere Blasi

Un gran pedagog a Torroella

Em complau dedicar aquest estudi a tots els mestres —els del passat i del present— que amb llur esforç i capacitat pedagògica han format culturalment innumbrables alumnes de Torroella i rodalia.

«Tota persona té dret a l'educació. L'educació serà gratuïta, si més no, en el grau elemental i fonamental. L'ensenyament elemental és obligatori. Cal que l'ensenyament tècnic i professional sigui generalitzat, i que s'obri a tothom l'accès als estudis superiors amb plena igualtat per a tots, amb atenció als mèrits de cadascú».

Encapçalo aquest escrit amb la reproducció textual de l'article 26.1 de la Declaració Universal de Drets Humans, aprovada per l'Assemblea General de les Nacions Unides a l'any 1948 i ratificada per Espanya. Hom constata en llegir-lo, l'evident importància que representa l'educació per a la necessària formació de la persona i s'indica que l'ensenyament elemental és de caràcter obligatori. Observem que els països més civilitzats, els més progressius del món, són els que han assolit un nivell de cultura general rellevant. Europa, el vell continent, és exemple dels valors excepcionals del desenvolupament modern, de la cultura i la civilització de la humanitat. En ella es manifesta com països d'extensió reduïda, agreujada per una orografia adversa i limitada població —com Suïssa o els països escandinaus— han aconseguit un progrés modèlic, uns sistemes d'ordenament polític i social remarcables, gràcies a la gran formació cultural i cívica ciutadana. No considero necessari discórrer sobre l'evidència d'unes motivacions degudament reconegudes, que el lector valora amb justesa. Deixant marginades aquestes cites de caràcter superior i centrant-nos en el nostre petit món que és realment el que ens afecta, em concretaré a reproduir un fragment d'un escrit del nostre recordat mossèn Francesc Viver, que és un testimoni fidedigne del noble anhel que sentia perquè la cultura arribés al fons de l'ànima del poble, deslliurant-lo del seu

atàvic instint deplorable i negatiu, i l'enlairés fins a la consecució de les més dignes i valuoses condicions humanes. Escrivia mossèn Francesc Viver en una revista gironina a l'any 1909, a l'edat jovençana dels trenta-tres anys, un paràgraf que esdevé un exponent de la seva clarividència intel·lectual: «Entenc per civilitat la compenetració en l'home de la civilització moderna en la seva part il·lustrativa i educativa: el ser ciutadà a la moderna, prenent per model les nacions avançades en cultura i educació i, a la vegada, en els deures cívics, socials i polítics».

A principis del segle actual es trobaven obertes a Torroella dues escoles d'ensenyança primària; una, de caràcter particular, i l'altra, a càrrec de l'Estat. La primera, la dirigia el mestre Bartomeu Sala i ocupava la casa que durant molts anys fou caserna de la Guàrdia Civil al carrer Major. L'escola es titulava «Colegio Torroellense» i els alumnes anaven uniformats amb una bata de teixit ratllat i es cofaven amb una gorra plana que portava en el frontal les inicials fetes amb llautó C. T. (Colegio Torroellense). Per aquests detalls, hom endevina que el mestre Sala era amic de la pompa i, a la vegada, un bon psicòleg de cara a obtenir l'atenció admirativa dels vilatans. Si els fins bàsics de l'escola, o sigui, aconseguir una ensenyança positiva i eficaç s'assolien, realment la cosa quedava ben arrodonida en tots els aspectes. El mestre Sala repartia també als alumnes distingits uns diplomes adornats amb orles i filigranes decoratives molt acolorits, que omplien de goig i admiració els familiars dels alumnes, diplomes que eren emmarcats degudament i penjats d'una paret ben visible de la casa.

De l'escola de l'Estat en parlarem més endavant, degut a què cal fer prèviament un incís ineludible per a referir-nos a un aspecte transcendent relacionat amb l'ensenyança pública a la nostra vila en aquella època.

A l'any 1904, establiren un col·legi a Torroella els Germans Gabrielistes. Fou instal·lat en un gran casal pertanyent a la senyorial casa de Camps, situat al carrer de l'Hospital. En el seu inici, foren tan sols una desena els alumnes que hi acudiren, però, ben aviat, anaren paulatinament augmentant. Als dos mesos, eren una cinquantena i als dos anys, aconseguiren un cens escolar de cent-cinquanta alumnes. Aquestes xifres valoren amb justesa l'eficaç labor pedagògica dels Germans Gabrielistes, dels quals és recordat encara a la vila el nom del director, Germà Simon de Rojas. Obligats, no obstant, per l'apressant necessitat docent d'acudir a un altre lloc del país on s'obria un important col·legi, amb gran recança, els Germans Gabrielistes hagueren de donar per finida la seva actuació a la vila, que transcorregué dels anys 1904 al 1912 —en concret vuit anys—, etapa suficient, tot i la seva limitació, per a deixar entre nosaltres l'empremta positiva d'una eficaç labor cultural. (1)

Iniciem ara la descripció de les característiques que ofería l'escola de l'Estat, la qual es trobava situada dins la baluerna impressionant de l'antic convent dels Agustins, que romaní solitari després d'ésser foragitats violentament els frares

---

(1) «Torroella. Records escolars». Marcellí Audivert. Llibre de Festa Major. Any 1972.

PERE BLASI I MARANGES - 1886 - 1961

l'any 1835, fet que no fou pas un cas esporàdic, sinó que va afectar altres llocs del país, sota l'impuls d'unes circumstàncies polítiques malauradament *exacerba-*des i sectàries.

L'àmbit de l'antic convent dels Agustins era prou gran per encabir-hi en aquell temps, les escoles de l'Estat, la caserna de la Guàrdia Civil, el Jutjat i fins el dipòsit de gran quantitat de papers i documents oficials del municipi, inclús els valuosos pergamins històrics dels privilegis de la vila, tot amuntegat sense ordre ni mirament, sotmès al lliure domini de la pols i la humitat, amb manifest perill per a la seva indispensable conservació. A la vegada, l'estat estructural de l'edifici era precari, el pas demolidor del temps i l'abandó sofert l'havien afectat greument. L'evidència de possibles enrunaments es manifestaven arreu i eren signes de veritable perill, com ho demostra el fet que a l'any 1885 es va produir un accident de considerable magnitud, que sols per un voler providencial no va revestir les conseqüències tràgiques previsibles. Així i tot, les víctimes de l'estrall foren nombroses, amb ferides i contusions de diversa gravetat. La importància de l'accident fou registrada per la premsa de l'època, com ho demostra la ressenya publicada per un periòdic de vasta difusió:

«LA CATASTROFE DE MONTGRI. — Aunque no con todos sus pormenores, se tiene noticia de un terrible suceso acaecido en Torroella de Montgrí (Gerona).

Después de la función religiosa celebrada en la parroquia, el alcalde, acompañado de gran número de convidados, se reunieron en una sala del ex-convento de Agustinos para que la autoridad local, como de costumbre, diera las gracias a los asistentes al acto.

En el momento en que el local estaba completamente lleno, y cuando empezaba a usar de la palabra el alcalde, el piso del salón se hundió, y todos, en compacta masa, cayeron entre las ruinas al piso bajo. El cuadro no pudo ser más horroroso. Según dice un testigo presencial del suceso, vecino de Gerona, casi todos los que tuvieron la desgracia de encontrarse en aquella hora sobre el piso derrumbado, han resultado con las piernas o brazos fracturados; a otros se les han hundido las costillas; dos o tres han perdido los ojos; otros están completamente magullados, y la mayoría han recibido heridas de gravedad y contusiones de mal carácter.

Entre las víctimas estaban todos o casi todos los concejales y dependientes del municipio, los primeros contribuyentes y las personas más conocidas en el pueblo. y algunos vecinos de Gerona y de los pueblos inmediatos.

Todo el vecindario y las demás autoridades que había fueron acudiendo en seguida al sitio de la catástrofe; pero en los primeros momentos nadie se entendía. Los gritos y lamentos eran tan grandes, la angustia de que se hallaban todos poseídos era tan extraordinaria por ser muchos de ellos parientes y la mayor parte amigos íntimos, que no era posible tomar determinación alguna. Además, faltaban herramientas y útiles necesarios al efecto. Pero una vez pasados los instan-

tes de angustia, empezaron los vecinos a sacar de las ruinas a los que allí se encontraban en desesperada situación» (2).

Després d'ocórrer aquest greu accident, sense procedir a cap mena de reparació o consolidació de l'estructura del convent, van continuar instal·lades dins del seu recinte les escoles de l'Estat, i allí es trobaven transcorreguts quinze anys, a principis de segle, que és l'època en la qual situem l'inici d'aquesta narració. Tenia cura de l'ensenyança dels alumnes que s'hi aplegaven, el mestre Federico Arroyo. Per les referències aconseguides de la seva persona, s'endevina que era un professor a l'antiga, d'escassa capacitat, i, a la vegada, un temperament estrambòtic, per no dir neurastènic. Com a bon retrògrad, era un fervent enamorat de l'ús de la palmeta, eina de càstig pròpia d'una refinada crueltat, que tenia sempre a mà i no abandonava mai, a punt d'usar-la assíduament. Mentre els petits alumnes s'esmerçaven bolcats sobre llurs pupitres a realitzar els treballs escolars, el mestre Arroyo recorria a grans gambades el recinte de l'aula, esgrimint la temible palmeta braç enlaire i cridant contínuament: «¡Rápido como la centella! ¡Rápido como la centella!». Em sembla que amb aquesta concisa anècdota, queden degudament definides les condicions humanes que reunia aquell mestre estrafo-lari.

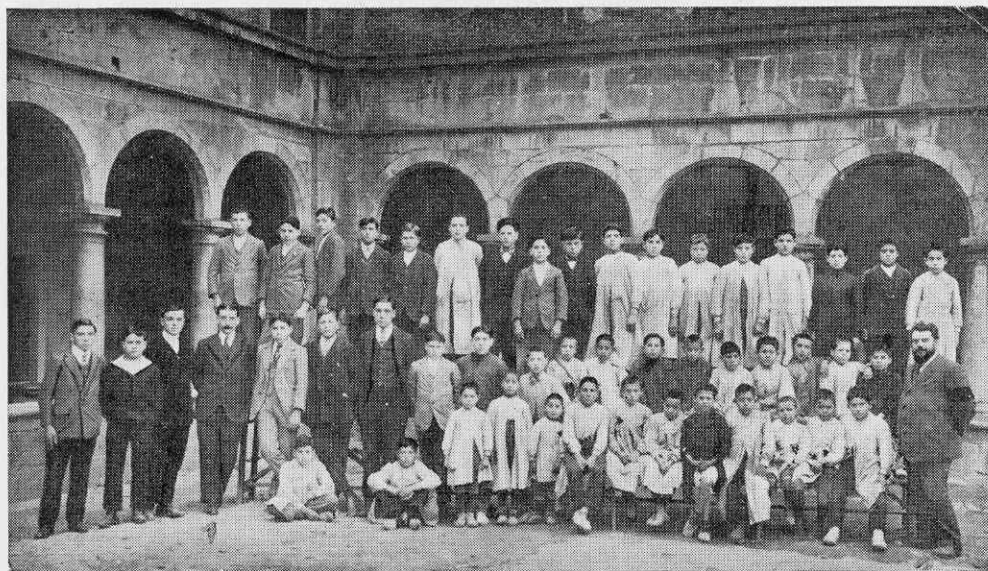
La instal·lació de l'escola de l'Estat dins el ruïnós convent dels Agustins era nefasta; els serveis pedagògics guardaven evident concomitància amb l'ambient que allí es respirava. Per tant, no és d'estranyar que la mainada que hi acudia procedís de les famílies més humils i necessitatdes de la vila, les que no podien esmerçar les dues pessetes mensuals que cobraven per l'ensenyança els Germans Gabrielistes, o bé, la quota senyalada pel mestre Sala, del «Colegio Torroellense». La veu del poble, sempre tan objectiva en les seves definicions, de l'escola de l'Estat en deia clarament, amb veritable cruesa: «L'estudi dels pobres».

Un bon dia el mestre Federico Arroyo va rebre l'ordre de deixar la seva plaça de Torroella. Segurament, l'home deuria guardar en el maletí amb molta cura la seva idolatrada palmeta, per a dirigir-se vers el nou lloc on exercir les seves singulars dotes docents. Mentre, hem de creure que a Torroella es produiria un respir general d'alleujament i la naixença d'una esperança de millora en la conducció pedagògica de l'escola de l'Estat.

A l'any 1911 esdevé la vinguda a Torroella del nou mestre. Es diu, Pere Blasi i Maranges. És jove, vint-i-cinc anys, nascut a la vila de Puigcerdà —centre per antonomàsia de la bella comarca de la Cerdanya— el 19 d'agost del 1886. Els seus pares, Isidre i Maria, no eren gent benestant; el pare treballava de fuster en l'aspecte artesà propi de l'època. Hem de creure, que per donar carrera al fill haurien d'afrontar durs sacrificis; però els mouria, lògicament, l'esperança que la clara intel·ligència que mostrava, mereixia la lluita abnegada envers la consecució del

---

(2) «De la Torroella d'altres temps. L'any 85». Eduard Viñas. Llibre de Festa Major. Any 1929.

**ELS ALUMNES DEL CURS 1914-1915, EN EL
PERÍODE INICIAL DE L'ACTIVITAT DOCENT
DEL MESTRE PERE BLASI A TORROELLA.**

més cobejat anhel: convertir-lo en un home culte i qualificat dins l'àmbit social del seu temps.

Prèviament, per les descripcions realitzades amb el desig de situar el lector en la realitat imperant, queda degudament descrit com es trobava l'escola de l'Estat a Torroella en aquells dies; l'herència que el nou mestre rebia era, sens dubte, desoladora. Instal·lacions deplorables; desprestigi absolut; qualificació valorativa ínfima. Però el nou mestre era intel·ligent i coratjós, sentia plena vocació per la docència i un veritable esperit de superació i es lliurà intensament a la seva labor, aconseguint ben prompte que l'escola de l'Estat assolís la categoria i el prestigi d'un centre d'ensenyança de veritable eficàcia. En el curs d'aquest escrit farem referència concisa d'aquests aspectes, que tot just hem insinuat i que cal exposar-los amb l'atenció i el comentari que es mereixen.

El mestre Pere Blasi tenia d'ajudant i company en la seva tasca pedagògica el mestre Josep Tomàs. L'escola constava de sols dos graus d'ensenyament —ben minsa constitució— quan en l'actualitat l'E.G.B. està integrada per vuit graus. En el primer grau, encomanat al mestre Josep Tomàs, els alumnes aprenien les primeres lletres, llegir i escriure de manera incipient, i les regles d'aritmètica. De fet, implicava que en passar a la classe superior del mestre Blasi, aquest hagués de realitzar una missió d'ensenyança bàsica, que obligava a una intensa dedicació.

El mestre Josep Tomàs es mereix una descripció física, perquè era home d'aspecte singular. De còrpora d'altura mitjana, robust, tenia un cap digne d'estudi

artístic; cabellera negra, abundant, encrespada, rostre dominat per bigoti i barba frondosa, el front amb unes celles espesses sota les quals els ulls restaven profunds, ombrívols, amb una brillantor que impressionava. Aquella testa era l'arquetipus de l'home ferreny, enèrgic, autoritari. La realitat resultava ben contrastada, puix dessota aquella aparença imposant s'hi amagava un caràcter reposat, pacient, saturat de bonhomia. Gairebé sempre assegut en una ampla poltrona rústega, de seient i respall de balca, el mestre Tomàs exercia el seu magisteri amb impertorbable actitud, amb l'aula sotmesa a un xivarri exorbitant produït pels alumnes menuts —que eren els més nombrosos—, una barreja de xiscles, crits, rialles, brams i gemecs infantils espaventable. En certs moments, quan l'aldarull esdevenia més accentuat, el mestre Tomàs amb veu profunda cridava des de la poltrona sense immutar-se, allargant les síl·labes: «¡Ca - llar - se!». I l'enrenou prosseguia inalterable i el mestre s'acomodava tranquil·lament en el setial, com si sentís ploure.

Potser aquest caràcter tan saturat de paciència del mestre Tomàs —immillorable condició humana del ver pedagog —era degut a l'apassionament que sentia per la pràctica de la pesca amb canya, de la qual era expert dominador, ja que requereix bona dosi de paciència i de serena habilitat. En aquella època, els aimants de la pesca disposaven de pesqueres excepcionals, acudint a les ribes gemades del Ter, riu d'aigües pures, immaculades, viver inesgotable de gran varietat d'es-

EL MESTRE PERE BLASI, A L'ESQUERRA DE LA FOTOGRAFIA, AMB UN DELS PRIMERS GRUPS D'ALUMNES. A LA DRETA, EL SEU ADJUNT, EL MESTRE JOSEP TOMÀS.

pècies piscícoles: barbs, bagres, llisses, anguiles, carpes...

Si en l'aspecte de l'ensenyança l'escola de l'Estat havia millorat considerablement, restava encara amb tots els seus inconvenients de la instal·lació, que gravitava com un llast malèfic permanent entre els problemes que havia d'afrontar la vila. Les gestions realitzades per les autoritats locals foren insistents i, per fi, en els anys vint s'inicià una vasta obra de remodelació a fons de l'antic convent dels Agustins, per tal d'adaptar-lo a les funcions d'escoles públiques adequades. S'enderrocaren les velles i esbalandrades dependències i es construïren de nova planta aules espaioses, dotades d'amples finestrals, i es va deixar a l'interior el claustre antic, destinat a lloc d'esbarjo, respectant les arcades de pedra de sobri estil toscà que les distingeix, que formen un bell recinte arquitectònic. No obstant, és de dolare que no es conservés el porticat superior, sols subsistent en la part de tramuntana, que enclou una bellesa ben aconseguida. Amb major motiu, fou una incongruència absoluta que en finalitzar la reforma es deixés intacte l'església del convent, la qual es trobava en un estat lamentable d'abandó. Potser la causa obeí a què el pressupost de les obres havia quedat exhaurit; el cas és que, al mateix costat del magne edifici de les noves escoles, subsistia, com una rè-mora del passat, la tràgica i depriment església dels frares que pel seu aspecte fou el blanc preferit de la passió destructora dels assaltants de l'any 1835. Sols es mantenia la sòlida estructura de l'obra, les parets, l'àmplia volta gòtica i les capelles laterals, però enlloc cap signe religiós com altars, imatges i símbols característics. Tot es trobava invadit per la pols i la brutícia. L'església habitualment romanía tancada, però s'utilitzava en el temps necessari per a unes funcions inversemblants, impròpies del lloc: s'hi instal·lava la parada dels cavalls sementals de l'Estat quan acudien anualment a la vila. Per raons d'il·luminació natural del vast recinte, mancat de finestrals aptes, era necessari mantenir esbatanat tot el dia el portal d'entrada. Llavors es mostrava lliure al vianant la visió desoladora del temple profanat, l'alta volta ennegrida pel foc sofert, les parets tacades per la humitat, i a la nau, plena de piles d'alfals i palla, els soldats arrançant l'establa dels cavalls que ocupaven, per aquest servei, les capelles laterals. Aquesta visió insòlita, anava acompanyada d'una barreja de sentors fortes, penetrants: l'alenada de resclosit i d'humitat pròpies dels locals habitualment tancats; l'emanació dels animals i dels fems de les quadres; el baf de l'alfals i la palla amuntegada; la pudor del desinfectant espargit arreu amb profusió...

Sols recordar que aquella escena depriment l'observava tothom —començant per la mainada de l'escola— i sobretot, pels visitants de la vila, ens envaeix encara una sensació vergonyant, un anguniós estat d'ànim. Finalment, a l'any 1930, va enderrocar-se l'església i en el seu ampli solar es bastiren dues noves aules escolars, va restar l'espai lliure d'un pati i fou respectat l'emmarcament de pedra, estil barroc, de la portalada principal, únic testimoni vigent de la malaurada església del convent dels Agustins.

Amb unes escoles adequades, aules àmplies, lluminoses, i l'obertura d'un altre grau d'ensenyament, encomanat a un nou mestre jove i actiu, la labor pedagògica del centre docent estatal va aconseguir un nivell d'eficàcia considerable. Igual-

ment, la direcció del mestre Blasi es féu més palesa i es manifestà clarament la normativa de la seva actuació, que no es tractava d'un cas aïllat, d'un concepte excepcional, personalista, sinó que obeïa a unes normes d'ensenyança renovadores que es gestaven arreu d'Europa en aquella època. «Els mestres públics gironins elaboraren lentament la seva pròpia pedagogia: una pedagogia que, sense exagerar, podem situar en la línia renovadora de la «nova educació que, en aquestes dades, precisament, s'està gestant també gràcies a la feina de diversos pedagogs europeus i americans» (3). A principi del segle, la cultura general era baixa; l'escola pública, incompetent per a resoldre una situació crítica, de plena adversitat. En el cens del 1887, les comarques gironines presenten unes de les taxes més elevades d'analfabetisme, calculat en un 50% de la població. «Encara no fa 100 anys l'analfabetisme afectava el 60% dels torroellencs» (4). Les novelles promocions de mestres testimoniaren confiança en la institució escolar i, al mateix temps, la renovaren desplegant una intensa labor pedagògica de resultats àmpliament positius. La base de les noves orientacions de l'ensenyança, concreta i clarificadora, hom pot resumir-la en les normes següents: «Educació integral; desenvolupament de les possibilitats de l'infant; plena col·laboració amb la família, medi educatiu per excel·lència».

S'afirma la importància de la col·laboració en aquest aspecte segons es dedueix del següent text: «La clara orientació renovadora a l'escola, posa plenament en joc l'ambient familiar i la fonamental pretensió d'acord real entre l'escola i la família. No hi ha possibilitat d'educació sense aquest acord; així ho repetiran, molt sovint, els nostres mestres. I aquesta afirmació, fruit d'una exigència pedagògica, nascuda en els dies que altres exigències implicaven una clara professionalització, és una mostra de valentia moral. Els pares no han de «manar» en l'escola; però sense una íntima i total col·laboració amb els pares, la tasca educadora de l'escola és impossible» (5).

Les normes descrites, senyalen un sentit decisiu de renovació pedagògica, d'orientació progressista, i alhora de fidelitat als valors tradicionals de la família, aspectes verament conciliables. D'altra part, el canvi del sistema pedagògic venia impulsat per aquell vital moviment d'innovació que a principi de segle originà el «noucentisme», que influeix en l'arquitectura, poesia, pintura... Les més diverses disciplines han d'ésser susceptibles d'evolució, si els domina un autèntic sentit d'eficàcia i potencialitat.

El model d'ensenyança del mestre Blasi es troba plenament identificat amb les normes renovadores dels mestres gironins de l'època. Desenvolupar i afirmar la personalitat de l'alumne; inculcar en el seu ànim el sentit de la responsabilitat pròpia en la normativa dels seus estudis; aquestes podrien ésser les condicions

---

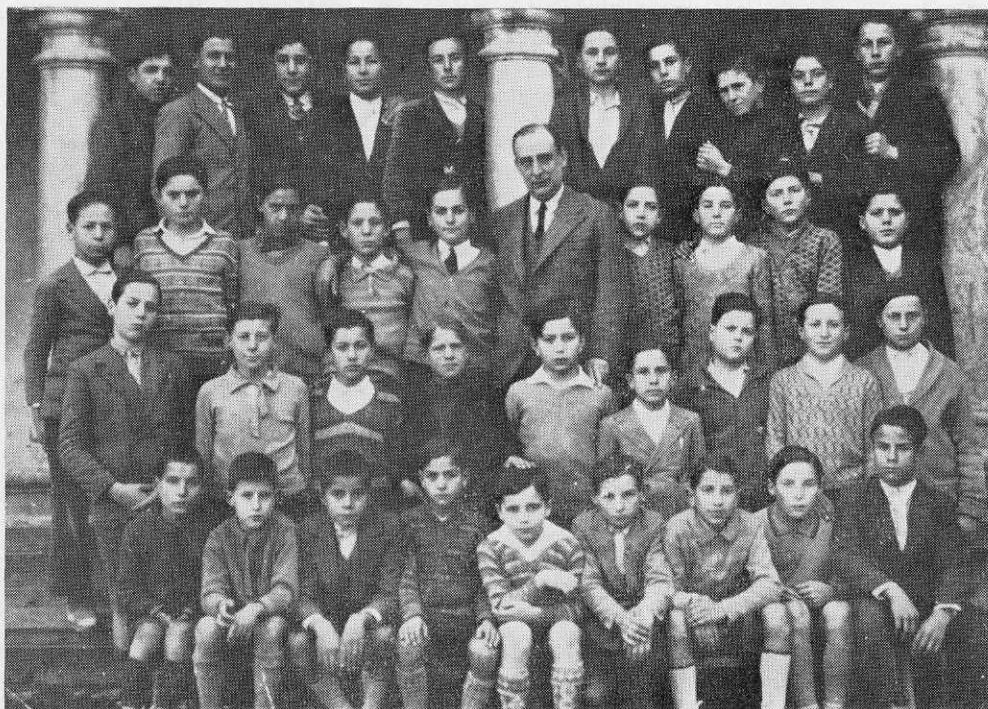
(3) «Els Mestres Públics i la Reforma de l'Ensenyament a Catalunya». Josep Pallach.

(4) «La població del segle XIX a Torroella de Montgrí». Joan Surroca. Llibre Festa Major. Any 1981.

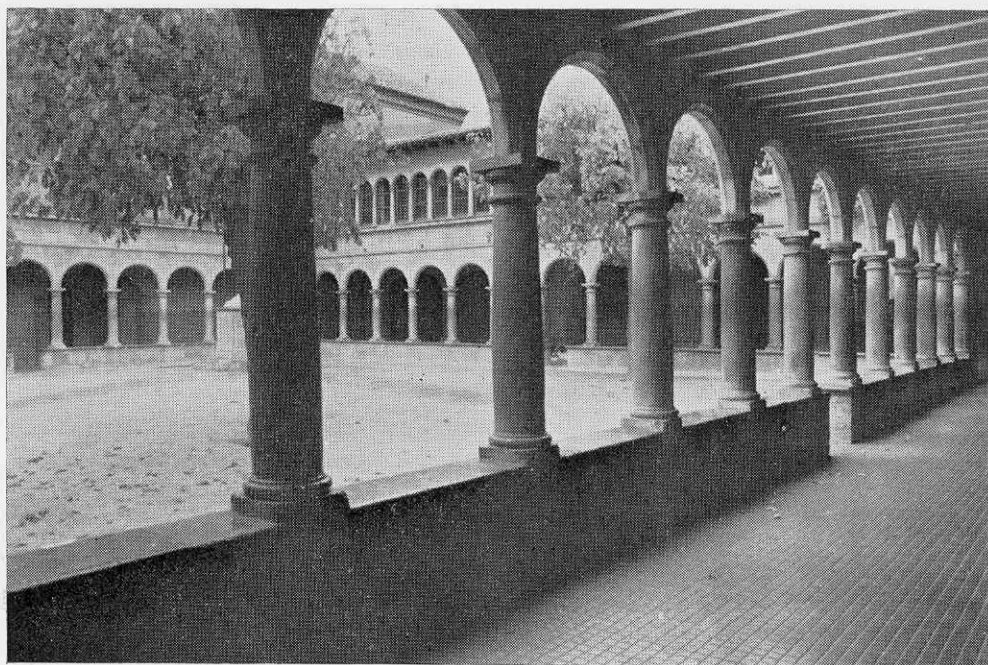
(5) «Els Mestres Públics... etc.».

prevalents en la pauta a seguir. Uns exemples ens donaran reflexe significatiu de les esmentades normes. Els alumnes realitzen una visita a la «Casa Agrícola» de la Caixa de Pensions, per tal d'observar el funcionament de la premsa hidràulica i descriure després la seva base científica. En altra ocasió, fan acte de presència a la sucursal del Banc de Palafrugell —única entitat bancària establerta a la vila— per a escoltar la descripció de les seves activitats econòmiques, a càrrec del propi director de la sucursal. Posteriorment, els alumnes hauran d'escriure un estudi sobre el temari exposat en la visita. S'installa a la mateixa escola un observatori meteorològic, que un grup d'alumnes ha de controlar degudament.

La totalitat dels alumnes de la classe del mestre Blasi, amb la seva presència, efectuen una excursió a peu al Mas Gelabert, situat als encontorns de Pals, extensa finca rústica que pertany a l'acabat torroellenc l'«americano» Pere Coll, considerada com a modèlica en les seves activitats. Els alumnes reben detallada informació i examinen encuriosits les diverses i modernes instal·lacions llavors excepcionals: subministrament elèctric propi a tota la finca, servei d'aigua corrent, funcionament de cambres frigorífiques, elaboració de derivats de la llet, incubadores, quadres per a vaques amb el més modern condicionament, maquinària agrícola, tallers mecànic i de fusteria, etc. Aquesta visita és extremadament profitosa i il·lustrativa per als alumnes, considerant que la majoria pertanyen a l'estament

**ELS ALUMNES DEL CURS 1930 - 1931 A L'ENTORN
DEL MESTRE PERE BLASI EN L'ETAPA FINAL DE
LA SEVA LABOR PEDAGÒGICA A TORROELLA.**

ASPECTE DEL CLAUSTRE DE L'ANTIC CONVENT DELS AGUSTINS, EDIFICI EN EL QUAL ES TROBAREN INSTAL·LADES DURANT LLARG TEMPS LES ESCOLES DE L'ESTAT.

Fotografia: J. Casadellà

agrari de la vila. En altres cursos, i amb noves promocions escolars, es reitera aquesta excursió, prova evident que el mestre Blasi la considera d'un elevat nivell didàctic.

Amb la finalitat de fomentar les relacions personals i l'intercanvi d'idees, un grup d'alumnes estableix relació epistolar amb companys escolars desconeguts d'altres terres, concretament amb alumnes de les escoles de El Toboso, Toledo, pàtria de la famosa Dulcinea.

Plenament immersos en les normes d'iniciativa pròpia, els alumnes més capacitats organitzen la publicació d'una revista escolar titulada «Alba», editada l'any 1931, i amb absoluta responsabilitat, tenen cura de l'administració, la direcció i la redacció del temari. A la Llinda de presentació de la revista es manifesta el següent: «Aquest periòdic que surt avui a la llum del dia és un reflector de l'esperit infantil a l'escola, la veritable veu de la infantesa, la qual cantarà, o millor dit, piularà, les bel·leses de nostra vila, recordarà els fets antics i farà viure els presents.

Emplenen aquestes planes, cròniques escolars, històriques, geogràfiques, científiques, esportives, humorístiques, etc. Protegir i propagar el periòdic escolar, és protegir i propagar l'ensenyança dels que formen la veritable primavera de la vida, perquè és organitzat, dirigit, redactat i sostingut pels nois de l'escola.»

Adquireix un fidel exponent de les normes pedagògiques renovadores, l'orientació de l'exercici del dibuix. S'elimina la rutinària còpia de làmines i gravats i es practica íntegrament el dibuix al natural. Un pomell de flors, un conjunt de fruites escollides, una gerra decorativa, inclús, objectes vulgars, un paraigua, una cadira, una pila de llibres, són, entre altres, els temes que els alumnes han de dibuixar. Es produeix, a la vegada, una decisió del mestre verament singular i demostrativa dels principis educatius renovadors. Un grup d'alumnes, els més destacats en el dibuix, obtenen àmplia llibertat per a sortir fora de l'aula i cercar per propi disseny a plena naturalesa el tema que més els sedueix. Els alumnes es lliuren amb deler al dibuix dels aspectes genuïnament pairals: els típics racons vilatans; l'església, la plaça, els portals del recinte amurallat; les belles masies fortificades de la rodalia; els caminals pedregosos del Montgrí amb la fronda argentada dels olivars; les esveltes pollancredes que engalanen les ribes gemades del Ter...

Amb aquesta pauta es desvetlla l'espontània inspiració personal, el sentit de la creativitat original i, a la vegada, s'estimula la responsabilitat de l'alumne per a desenvolupar-se sense la vigilància directa del mestre. Aquestes normes d'ensenyança donen un resultat eficient; un nombre elevat d'alumnes aconsegueixen un domini del dibuix estimable i, bàsicament, una orientació artística encertada.

El mestre Pere Blasi estableix coneixença, tot seguit d'arribar a la vila, amb el Dr. Lluís Pericot, quan aquest és encara universitari i passa les vacances d'estiu a Torroella. Aviat els uneix una franca amistat —mantinguda al llarg de tota la vida—, sentiment lògic si es considera la similitud d'ideals que els domina; un intens lliurament vocacional per l'ensenyança; l'avidesa inesgotable de saber; l'anhel d'aprofundir els coneixements científics. El Dr. Lluís Pericot, dotze anys més jove que el seu amic, realitza les primeres excavacions prehistòriques de la seva fecunda carrera científica a l'any 1917, investigant els jaciments del Montgrí, i a l'any 1925, descobreix «El Cau de l'Olivar d'en Maragall», cova sepulcral corresponent al període Eneolític. En publicar els resultats de la labor d'investigació realitzada, el Dr. Pericot escriu textualment: «No queremos dejar de mencionar aquí la colaboración y ayuda encontrada entre los buenos amigos y aficionados de Torroella de Montgrí, que con frecuencia nos acompañaron en nuestras prospecciones y trabajos. Destaquemos al entonces maestro de la localidad D. Pedro Blasi». Més endavant assenyalava: «Posteriormente a nuestros trabajos, y en la tierra del exterior de la cueva, D. Pedro Blasi y sus alumnos encontraron numerosas cuentas diminutas, una pequeña esquirla de sílex, en delgada punta, con un dorso rebajado y una plaquita de piedra verdosa» (6).

És significativa la col·laboració del mestre Blasi i els seus alumnes a les investigacions prehistòriques realitzades en el Montgrí pel Dr. Pericot. A la vegada, el mestre Blasi estudia les arrels de la civilització romana a Torroella; examina amb minuciosa labor arqueològica el denominat «Camp de la Gruta», cavitat pròpia d'una sitja, i aplega abundants fragments de ceràmica d'aquella època. Conjuntament amb les esmentades activitats, crea un Museu Escolar, que recull les mostres prehistòriques o arqueològiques aconseguides, i procura que els alumnes participin activament en l'elaboració d'aquestes iniciatives, d'un valor apreciable

---

(6) «*Cuevas sepulcrales del Montgrí*», Lluís Pericot. (Ampurias, Vol. 1.), Barcelona. Año 1939.

per a llur formació cultural.

El mestre Blasi, junt amb la seva intensa labor pedagògica, desplega una obra cultural extra escolar, aglutinant entorn seu una selecció de la joventut torroellenca, que anhela enlairar la pobra i rutinària vida col·lectiva, creant l'entitat «Ateneu Montgrí». En la història contemporània de la vila, les activitats desenvolupades per aquesta entitat senyalen un nivell d'ordre cultural insuperat fins avui. La descripció d'aquestes activitats i de llurs valors, ens demana un espai en el text del qual no disposem i que el faria excessivament prolongat.

A l'any 1916, en un concurs ofert per l'«Associació de l'Ensenyança Catalana», resulta premiat el llibre del mestre Pere Blasi, «Geografia Elemental de Catalunya», de caràcter escolar, que és editat per l'Editorial Pedagògica a l'any 1922, i reeditat dues vegades: els anys 1931 i 1935. «El llibre té una finalitat singular, pràcticament única en aquells moments, ensenyar en català la geografia del propi país, i representa un esforç meritíssim i útil de cara als mestres que, seguidors dels corrents de renovació pedagògica, consideraven com una cosa essencial fer conèixer la realitat més immediata de l'alumne. Per això el manual de Pere Blasi entrà a moltes escoles en temps de la Mancomunitat i de la República i fou una eina vàlida, a l'abast dels escolars, per a iniciar-los en el coneixement geogràfic de Catalunya» (7).

L'erudició sobre geografia de Catalunya converteix el mestre Pere Blasi en una figura cimera en aquesta disciplina científica, mèrits que li són reconeguts quan es constitueix l'any 1931 la Ponència encomanada de la divisió territorial de Catalunya, sota la presidència de l'il·lustre geògraf Pau Vila, i en la qual hi representa les terres gironines. La seva intervenció en la labor que la Ponència realitza és activa i summament valuosa. A l'any 1935 figura entre els fundadors de la Societat Catalana de Geografia, entitat de la qual fou el primer vice-president.

En el punt del prestigi professional, identificat plenament amb l'ambient vilatà, el mestre Pere Blasi adopta una decisió de gran transcendència, que comporta un canvi accentuat en el curs de la seva vida. Convocades eleccions a diputats al Parlament Català a l'any 1932, a la candidatura d'Esquerra Republicana de Catalunya per la circumscripció de Girona hi figura el seu nom. Aquest fet es relaciona amb les seves conegudes conviccions catalanistes i liberals, junt amb la condició d'home moderat, partidari de la pau i la convivència ciutadana. Resulta elegit diputat i a l'any següent és nomenat director del Grup Escolar «Lluís Vives», de Barcelona, centre d'estudis que pertany al Patronat Escolar de la ciutat i que aplega els més destacats professors de l'època. El nomenament significa la reconeixença de la seva vàlua com a professor qualificat en la normativa de la moderna pedagogia. Trasllada la seva residència a Barcelona, i en definitiva es clou el curs d'una llarga i fecunda obra d'ensenyança realitzada a la vila, a la qual va dedicar intensament els vint-i-dos anys millors de la vida, els anys de l'energia, la vitalitat i el dinamisme propis de l'època juvenívola.

En realitzar la cloenda d'aquest escrit em domina un pensament. Si cal adoptar una síntesi descriptiva de la ingent labor pedagògica del mestre Pere Blasi a Torroella, escolliria la frase concreta i assenyada d'Eugeni d'Ors: «Tot passa. Una sola cosa et serà avaluada i és la teva obra ben feta».

PERE CASTELLS

---

(7) «Pere Blasi. Geògraf català». Josep Clara. Revista de Girona, n.º 87. Any 1979.